

Slovar slovanske jezikoslovne terminologije

Slovansko jezikoslovje je s pričujočim slovarjem (v dveh skrbno urejenih knjigah) dobilo eno svojih temeljnih in že dolgo pogrešanih publikacij. Slovar zajema 2266 osnovnih jezikoslovnih in slovničnih pojmov, za katere so termini razvrščeni tako, da geslu v izhodiščnem jeziku (češčini) sledijo ustrezniki v vseh drugih slovanskih jezikih (slovaščini, poljščini, v gornji in dolnji lužiški srbsčini (v enem stolpcu), v ruščini, ukrajinsčini, beloruščini, bolgarščini, makedonščini, srbohrvaščini in slovenščini), v angleščini, francoščini in nemščini. Vseh 14 stolpcev je vsakokrat postavljenih tako, da ima uporabnik pred seboj na sodi in lihi strani prve knjige vse naštete jezike hkrati in je na ta način možnost za primerjavo res karseda neposredna. Na desnem robu lihe strani ima vsako geslo številčni indeks; ta stoji ob terminih tudi v drugi knjigi, kjer je v enakem zaporedju jezikov sestavljen abecedni seznam vseh gesel. To omogoča, da zeleno geslo v enem od devetih razdelkov prve knjige hitro najdemo (I – Splošni pojmi (2–61), II – Glasovna stran jezika (64–163), III – Pisna stran jezika (166–179), IV – Besedni zaklad (182–231), V – Besedne vrste (234–287), VI – Zgradba besede (290–397), VII – Skladnja (400–469), VIII – Stil (472–503), IX – Nove jezikoslovne smeri in metode (506–549)).

Iz Uvoda (V–XXXVIII) v prvo knjigo (v češčini, ruščini in angleščini) izvemo, kako je terminološki slovar nastajal, kdo vse je pri njem sodeloval, s kakšnimi težavami so se avtorji in uredniki srečevali in kako je treba slovar uporabljati. Predlog za sestavo slovarja slovanske jezikoslovne terminologije je bil sprožen na moskovskem (četrtm) mednarodnem slavističnem kongresu (1958), delo pa se je začelo po zasedanju jezikoslovne terminološke komisije pri mednarodnem slavističnem komiteju leta 1960 v Pragi; prvi geslovnik je sestavila češkoslovaška terminološka komisija, načela v zvezi z obdelavo ustreznih terminov v drugih jezikih pa so bila utrjena in sprejeta na srečanjih mednarodne komisije, ki jo je vodil znani praški bohemist Alois Jedlička (1962 v Varšavi, 1963 v Budišinu, 1964 v Ljubljani). Na poznejših zasedanjih so nacionalne terminološke komisije ali posamezniki usklajevali ekvivalente izhodnim češkim terminom. Ker je celotno delo trajalo več kot poldrugo desetletje, je seveda razumljivo, da niso ostali za

vse jezike ves čas isti sodelavci. To dejstvo je na eni strani gotovo pripomoglo k temu, da je terminološko stanje prikazano bolj objektivno, na drugi strani pa se prav zaradi tega pozna določena neubranost v nekaterih nacionalnih terminologijah.

Med sestavljalci slovarja najdemo imena vidnih in izkušenih slavističnih jezikoslovcev: poljske ekvivalente je zbral pokojni W. Doroszewski s sodelovanjem D. Buttlerove in H. Satkiewiczze, pri lužiškorsrkem delu sta nosila glavno breme R. Jenč in H. Faska s sodelavci; rusko terminološko gradivo je nazadnje pregledal in uredil pokojni A. A. Reformatskij; pri ukrajinskih terminih je sodelovalo večje število ukrajinistov in slavistov iz Kijeva, delo pa so vodili A. S. Mel'nyčuk, za njim O. B. Tkačenko in končno A. I. Bahmutova; beloruski komisiji je načeloval minski leksikograf M. R. Sudnik, bolgarsko je vodil pokojni L. Andrejčin, makedonsko prav tako že pokojni K. Tošev z nekaterimi vidnejšimi makedonskimi jezikoslovci; težavno delo pri izboru in uskladitvi srbohrvaških terminov sta opravila P. Ivić in D. Brozović. Za angleške ustreznike je v glavnem poskrbel pokojni oxfordski slavist R. Auty, ameriške posebnosti pa je vnesel L. Newman; francoski del je zbral in uredil P. Garde, nemškega pa je s številnimi sodelavci pripravil leipziški jezikoslovec R. Růžička. Slovenski del je do leta 1964 vodil T. Logar; do takrat pripravljeno slovensko jezikoslovno izrazje sta pregledala tudi A. Bajec in pokojni F. Tomšič. Nadaljnje dopolnjevanje in urejanje slovenskega terminološkega gradiva je prevzel J. Toporišič, ki je obdelal po letu 1964 dodana gesla v prvih osmih poglavjih in celotno deveto poglavje – Nove jezikoslovne smeri in metode.

Slovar ima predvsem nalogo, da registrira današnje stanje jezikoslovne terminologije v posameznih slovanskih jezikih; idealno podoba bi seveda dobili, če bi bil pojmovni sistem enotno izdelan in če bi bile nacionalne terminologije vsaj približno enako ustaljene in za vsa v slovarju upoštevana jezikoslovna območja primerno razvite. Toda kljub temu razmeroma splošno znane strokovnemu izrazju (to količino naj bi obvladal vsak diplomirani slavist) se je pri soočanju jezikov pokazalo, da se nacionalna terminološka izročila prav v tem osnovnem fondu v marsičem razlikuje. V enih jezikih je ta ali ona smer v obravnavi jezika bolj razvita; v bogati strokovni in znanstveni literaturi o jeziku so nastali ali so bili prevzeti novi termini, ki so si v pogostni rabi utrdili svoj položaj; k njihovi enoznačnosti in ustaljenosti so pripomogli tudi razlagalni terminološki slovarji, ki jih za jezikoslovje nekateri slovanski jeziki že imajo (gl. seznam v uvodu I.

* *Slovník slovanské lingvistické terminologie* 1, 2. Znanstveni urednik Alois Jedlička, Academia, Praha 1977, 1979. str. XXXVIII 554 in XIII 486.

knjige, str. XIII, XIV). V nekaterih jezikih sega slovnico izročilo več stoletij nazaj, v drugih je staro komaj nekaj desetletij (beloruščina, makedonščina) ali nastaja v zelo okrnjeni obliki (npr. dolnja lužiška srbščina). Tako so se sestavljenci slovarja znašli v precej neenakem položaju: eni so lahko bolj ali manj samo razvrščali že oblikovano in prečiščeno terminološko gradivo, drugi pa so morali del svojih ustreznikov šele »ustvariti« ali pa so pustili zanje določen prostor neizpolnjen.

Posebno občutljivo vprašanje v slovarju je odnos med t. i. mednarodnimi termini (navadno so grškega ali latinskega izvora), ki so prilagojeni slovanskim jezikom, in tistimi iz domače jezikovne substance, vendar večinoma neposredno prevedenimi ali deloma medсловnisko izposojenimi. Znotraj slovanskih jezikov v glavnem soobstajata obe različici (težko bi rekli, da sta sinonima v pravem pomenu besede), vendar se udomačenost in pogostnost rabe ene ali druge po jezikih spreminja. Ponekod se kaže dvojnost rabe v tem, da se uporabljajo domači izrazi pretežno v izdanih jezikovnih priročnikih in v poljudnih delih o jeziku, medtem ko v znanstvenem jezikoslovju prevladujejo mednarodni termini; druga nacionalna izročila so na splošno dajala prednost domačemu izrazu (npr. poljščina), spet drugod se utrjuje domače izrazje pri mlajših rodovih slavistov (slovenščina; v šolskem slovnici izročilo je prevladovalo že prej, prim. Breznikovo Slovnico in Slovnico štirih). Uporabnik SSLT bo po zastopanosti mednarodno: domače težko sklepal, kakšno je resnično pogostnostno razmerje med njima; uredniško načelo, po katerem stoji v izdanih jezikovnih (češčini) vedno na prvem mestu mednarodni termin (zaradi bolj zanesljive identifikacije pojma) ne glede na resnično rabo, je najbrž nehoti vplivalo tudi na odločitve pri drugih jezikih, zlasti pri tistih, kjer je labilnost rabe večja, čeprav urednik poudarja, da je tu v razvrščanju variant odločala pogostnost.

Štirinajstjezični slovar je za strokovnjaka brez škode lahko pri večini terminov opustil razlago (to je mogoče najti v drugem tipu slovarjev); pokazala so samo ob geslih, ki zadevajo specifične pojave posameznih ali več slovanskih jezikov, ali so splošno jezikoslovne narave, a so nastali v okviru jezikoslovja pri Slovanih. Tako ima npr. razlago »aktuální (kontextové) členění výpovědi« – členění výpovědi na východisko a jádro (na téma i réma), angl.: analysis of utterance into theme and rheme (termin izhaja iz praške lingvistične šole); r. »oproszhenie« – process, v rezultate ktorogo morfologičeski složnoe slovo stanovitsja morfologičeski prostym, npr. obvoz → oboz (str. 297); polj. »mazurzenie« – Wymowa s, z, ... zamiat s, z, ..., charakterystyczna dla wielu gwar polskich (162). V takšnih primerih je geslo polmastno tiskano v stolpcu ustreznega jezika, ki postane s tem za termin namesto češčine izhodiščni jezik.

Po načelih urednika bi morali priti vsi termini, ki so jih sestavljenci sami naredili in predlagali, v

koničaste oklepaje; vendar je videti, da se sodelavci tega niso v enaki meri držali, saj naletimo precejkrat na izraze, ki so sicer pomensko ustrezni in dobri, vendar še očitno kažejo svojo novost oz. mladost brez takih oklepajev. Tako je npr. v slovenskem delu *limitativni* (razmejevalni) *zaimke* brez oklepaja (248), ob ruskem izhodnem izrazu *obosoblenie* je slovenska *osamitev* brez oklepaja, dodano pa *izoliranje* v oklepaju (412); gotovo je neroden predlog *posameznosti* (v koničastem oklepaju) za češko *kolektivní číslovka* (*hromadná číslovka*), saj imajo vsi jeziki ustreznike za »kolektivni« (numeral denoting a number of objects as an integrated whole) (250, 251). Precej neostre meje so v nekaterih slovanskih jezikih pri znanih saussurovskih terminih *langue*, *parole*, *langage*; še najbolj enoznačne ustreznike ima poljščina (*język 1, mówienie, mowa*), najtežje pa se je znašla gornja lužiška srbščina s svojimi termini *rěč 1, rěč 2, rěč 3*. V slovenskem stolpcu sta za *parole* in *langage* navedena po dva izraza: *beseda 1, govor 1* in *languaž, govornica*; zanimivo je, da je srbohrvaščina ostala pri citatni besedi *langage*. SSKJ, 1970, v geslu *govornica* terminološke rabe v jezikoslovju ne omenja, prav tako v drugi knjigi (1975) ni gesla *languaž*.

Bralec slovarja težko verjame, da v bolgarščini nimajo izraza za poimenovanje jezika sosednje *makedonščine*; v bolgarskem stolpcu namreč svetl praznina, ki je nadvse zgovorna. Med vedami je *makedonistika* v bolgarščini sicer omenjena, vendar v koničastem oklepaju, kar pomeni, da so bolgarski sodelavci izraz morali za slovar šele zdaj »ustvariti« (40)! Pri naštevanju slavističnih ved je prišlo tudi sicer do nekaj nepotrebnih nerodnosti; v ruskem, ukrajinskem, beloruskem in bolgarskem stolpcu srečamo precej nedosledno ob izrazih *slavistika*, *polonistika*, *rusistika* ipd. še zveze tipa *slavjansko ezikoznanie* (bolg.), *pol'ske movoznavstvo* (ukr.), *rosijs'ke movoznavstvo* (ukr.), čeprav je splošno znano, da ti izrazi vključujejo razen jezikoslovja vsaj še literarno vedo. V slovenskem delu si termina *paleoslavistika* (38) in *paleoslovenizem* (208) nasprotujeta; češki izhodni izraz *paleoslovenismus* namreč drugi prevajajo kot *paleoslavizem*, npr. r. *paleoslavjanizm*, ukr. *staroslov'janizm*, medtem ko bi naš termin pomenil »staroslovensko prvinno«.

V slovenskem stolpcu je prišlo v »klasičnih« osmih razdelkih do precejšnjega razkoraka med današnjo rabo in zaporedjem mednarodno-domače v slovarju. Navedbe *substantiv*, *samostalni*, *ortografija*, *pravopis*, itd. naj bi pomenile, da v praksi prevladuje prvi termin, ali sta vsaj enakovredna; vemo pa, da so se odločno uveljavile slovenske različice in bi morale biti zaporedje obrnjeno (prim. J. Toporišič, Slovenska slovnica, 1976). V slovarju npr. še ne najdemo vzporednic, kot sta *besedoslovje* in *besediloslovje*, ob izrazu *relacija* ni *odnosa* in ob *selekciji* ni *izbora* ali *izbire* (536); v zadregi smo ob geslu *jezikovný úzus 1* (16) in *языковъ́ узус 2* (536), ker beremo v slovenskem stolpcu prvič *jezikovna raba*, *jezikovni uzus*

1, drugič pa samo jezikovni uzus 2; nemški prevod je obakrat *sprachlicher Usus, Sprachgebrauch*. Pri slovenjenju se včasih zabriše razlika in pomenu mednarodnih terminov; tako se npr. z razločevalen prevajajo *distinktiven* (distinktivna funkcija, 84), *relevanten* (relevantna lastnost, 86) in *diaktričen* (diaktrično znamenje, 170), medtem ko je v drugih jezikih *distinktiven* preveden samo v ruščini kot *smyslorazličiteln*; *relevanten* ni preveden v nobenem slovanskem jeziku, v francoščini pa je zastopan s *pertinent*; *diaktričen* je prevedeno v bolgarščini kot *različiten* in v češkem in slovaškem geslu kot *rozišovací* oz. *rozišovacíe* (znamenko). Geslo *fakultativni* je slovenjeno s *priložnost* (priložnostna varianta, 84; priložnostni položaj, 508; priložnostno transformacijsko pravilo, 524); v prvem primeru bi bil ustrežnejši prevod prosta, (frc. *libre*, an. *free*), v drugem pa vsekakor *neobvezen*, kot nasprotje *obligatomemu* (*obveznemu*) položaju. S prevodom *preobilje* oz. *preobilnost* se preveč približata termina *pleonazem* (498) – drugi jeziki ga ne prevajajo – in *redundanca* (2, 542), kjer bi lahko dodali še izraz *odvečnost*. Do neskladja je prišlo med terminom *opozicija* in *kontrast*: medtem ko sta ostala *kontrast 1* in *kontrast 2* (6, 492) neprevedena, je *opozicija* poslovenjena z *nasprotje* in *nevtalizacija* *opozicije* z *odprava nasprotja* (6); *nevtalizacija* na drugem mestu (96) je ostala neprevedena. SSKJ navaja pri geslu *kontrast* sinonim *nasprotje* (2. knjiga, 418), *opozicija* pa tega pomena nima; prav tako je za *nevtalizacijo* preohlapna ustreznica *odprava* (SSKJ 3, 1979, 414, 119).

Tu in tam ni dosledno izpeljano načelo označevanja s številčnim indeksom za terminom v primerih, ko se isti izraz uporablja v dveh pomenih, npr. *jezik 1*, *jezik 2*. Brez oznake je ostal *formant* pri fonetiki (82) in *formant* (obrazilo) v besedotvorju (300); termin *stilna zvrst* (474, 486) je ostal brez indeksa v pomenu *couche stylistique* in *genre stylistique*, vzporednica *slogovna zvrst* ima indeks samo v drugi knjigi; ob izrazu *naglas* najdemo sicer indeks 1, zaman pa iščemo *naglas 2* (130). Tu velja še pripomniti, da ločitev med *naglasom* in *poudarkom* še ni dovolj jasno izpeljana. Pri *zvrsti* se pojavlja vzporedno tudi *žanr*; ob terminu *umetnostna zvrst* je predlagana vzporednica *umetnostni žanr* (488), po zvezi *stilni* (*zvrstni*) *kvalifikator* (230), pa bi lahko sodili, da se *zvrst* izenačuje tudi s *stilom*. Ni jasno, zakaj je v slovenskem stolpcu *streešica* dvakrat (str. 170 in 172) brez vsakršne oznake; prvič stoji za slovaško geslo *vokaři* (znamenko *diftongickej vyslovnosti* [uo] v slovenščini, napr. *stoli*), ki ga v poljščini imenujejo *daszek*, r. *krytka*, ukr. *dašok*, drugič za češki *háček*, ki je p. *daszek* *odwórcony* ali *haczyk*, r. *gaček* ali *ptička*, dlž. *kokula*, bolg. (predlog) *kukučka*, sh. *haček* ali *kukica*; najbrž bi spadala sem tudi slovenska *kljukica* (prim. SSKJ 2, 1975, str. 341: *majhen, kljuk podoben znak nad črko ali pod njo kot njen sestavni del* – *kljukica* na č).

Pri naštevanju *zvrsti* jezikov so se v terminih sestavljavci težko ujeli; v slovenskem delu je

razlika med *knjižni* in *književni jezik* prešibka in jo raba komajda ohranja, veliko bolj čist je vzporedno navedeni *leposlovni jezik* (22). Drugi jeziki so večinoma sprejeli kar razlago v prevodu (jazyk krásné literatury). V makedonščini srečamo za č. geslo *hovorový jazyk* (pogovorni jezik) in za *běžné mluvený jazyk* enak termin *razgovoren jazyk*; v slovenščini bi najbrž bolj ustrezal vsakdanji pogovorni jezik namesto *govorni*, prav tako tudi pogovorni stil (476) za č. *hovorový styl* (angl. *colloquial style*, nem. *umgangssprachlicher Stil*). Precej se v nekaterih jezikih prekrivajo *sleng*, *žargon* in *argo* (26–28), kar je seveda tudi v neposredni zvezi z obstojanjem in razvitostjo teh plasti v posameznih jezikih.

Pri fonetičnih terminih je pri slovenjenju nastalo križanje med *likvido* in *lingvalom*. Ker se je v našem izročilu uveljavil za likvido *jezičnik* (114) (drugi jeziki ostajajo pri mednarodnem izrazu ali prevajajo č. *plynná souhláska*, npr. r. *plavnyj*), ga je slovar obdržal, obenem pa ni mogel mimo »jezičnosti« (tudi pri lingvalu (*jezični soglasnik*, 118); če bi seveda to vstavili pri treh naslednjih zvezah (sprednjejezični, srednjejezični in zadnjejezični lingval), bi dobili notranje ponavljanje »jezičnosti« – npr. *srednjejezični jezični soglasnik* ...; če ne bi motile likvide (*jezičniki*), bi se tu lahko odločili za *srednjejezičnik*, itd. Do rahlega navskrižja je prišlo tudi pri prevajanju termina *homonim* kot *enakozvočnica* (194) (podobno že v č. geslu: *souzvúčné pojmenování*), saj bi se *zvočni homonim* lahko razvezal v *zvočno enakozvočnico* in *homograf* v *pisno enakozvočnico*. Neroden odnos je nastal v slovarju tudi med *konotacijo* (190), ki je med vsemi jeziki prevedena samo v slovenščini (kot *sopomeni*) in *sinonimom* (*sopomenska beseda*; v Toporišičevi SS 1976: *sopomenka*); gotovo bi bilo treba opustiti *sopomen* pri *konotaciji*. Med ne čisto ustrezne prevode bi lahko šli npr. še: *brzina govora* nam. hitrost (146); *činitelj* (414 in drugod) za *faktor* nam. *dejavnik*; dvoumen je *prevodni jezik* za č. *prevodni jazyk* (*posredovalni jezik*, *intermediary language*) (548), ker ga povezujemo s č. *překladový*; *končaj besede* za č. *zakončení slova* (294), kjer gre samo za besedni konec ne glede na morfološko strukturo (včasih se je *končaj* v našem izročilu uporabljal v pomenu *končnice* (prim Nahtigal, Slovanski jeziki, 1938); neenotno so obravnavani *refleksiv tantum* (254), *perfektiv in imperfektiv tantum* (266) in *singulare, plurale tantum* (368), kjer je v prvem primeru pisava skupaj (*samopovratnik*), v drugem narazen (*samo dovršnik*, *samo nedovršnik*) in v tretjem je prvi del v oglatem oklepaju (*neobvezen*), [*samojedninski* in SS 1976 *samoedninski*, *samomnožinski*]; nam. *dostavljanje* (410) bi bilo ustrežnejše *dodajanje*; *neutrjena* je tudi *pristavčna konstrukcija* (420) za *opozicijska*.

Med tiskovnimi napakami je gotovo najbolj »škratovska« v uvodnem delu v vseh treh jezikih; gre za ime R. Ugrinove-Skalovske, ki je sodelovala pri makedonski terminologiji, saj se je z njim poigral odnos med cirilico in latinico; u je bil prebran kot i, in tako beremo na str. XII, XXIII,

XXXV Igrinova. Sicer pa je izdaja tehnično zgledna; opremljevalec pa bi gotovo bil stvari bolj pravičen, če bi ovitek zasnoval tako, da ne bi »blesteli« samo trije jeziki, temveč vsi, ki so v slovarju zastopani.

Vodja mednarodne terminološke komisije za jezikoslovje in glavni urednik Alois Jedlička in sodelavci za vse jezike so opravili pomembno delo; njegov učinek bo segel tudi v prihodnost, saj bo pri normiranju in ustalitvi slovanske jezikoslovne terminologije slovar opravljal temeljno vlogo.

Franc Jakopin
Filozofska fakulteta v Ljubljani

Govekarjeva pomembna korespondenca

Korespondenca pomembnih Slovencev je v založniški dejavnosti SAZU zastopana razmeroma skromno, saj je Fran Govekar komaj četrty avtor, čigar pisemsko zapuščino je ta znanstvena ustanova izdala v štirih desetletjih svojega obstoja. Natančneje povedano, potem ko je France Kidrič objavil dva zvezka *Zoisove korespondence* (1939 in 1941), L. A. Lisac *Slovensko korespondenco Vraz – Kočevar* (1961) in France Bernik *Pisma Frana Levca* (1967–1973), je prav v jubilejnem štiridesetem letu SAZU izšel prvi zvezek Govekarjevih pisem, ki jih je uredil in komentiral Dušan Moravec.¹

Ker je Moravčevo ime v tej knjigi natisnjeno brez kakršnegakoli dopolnila ali pojasnila pred naslovom na mestu, kjer je običajno zapisano ime avtorja samostojne publikacije, bi to najbrž moglo pomeniti samo dveje: ali da imamo pred seboj posebno študijo, katere raziskovalni predmet je Govekarjeva korespondenca, in da potemtakem ne gre za njeno objavo, ali pa da je Dušan Moravec tisti, ki da je napisal Govekarjeva pisma. Razume se, da resnici ne ustreza ne eno, še prav posebej pa ne drugo, kajti opraviti imamo z znanstveno izdajo korespondence, ki ima popolnoma določena avtorja, namreč slovenskega pisatelja Frana Govekarja. Pri tej publikaciji, ki na naslovni strani daje grafično prednost uredniškemu imenu, gre torej povsem očitno za svojevrstno, osupljivo nepremišljeno in tudi neutemeljeno ravnanje, zato morajo ta spodrsilaj bibliografi v knjižnih seznamih in bibliotekarji v knjižničnih katalogih kajpada brez odlašanja popraviti, saj bo uporabnik v njihovih podatkih iskal najpoprej in predvsem ime avtorja korespondence, se pravi resničnega pisca pisem, in šele nato morebiti tudi njihovega urednika. To navdajo je v akademjsko korespondenčno zbirko očitno vpeljal France Kidrič, saj je njegovo ime natisnjeno na avtorjevem mestu pred naslovom tako v obeh zvezkih *Zoisovega* dopisovanja, kakor tudi na naslovni strani že prej objavljenega *Primčevega* pisemskega gradiva.² Opisani posto-

pek pa ni značilen samo za komentirane izdaje pisem, ampak tudi za nekatere druge akademjske publikacije, saj je izdajatelj starejšega rokopa in pa pesniškega zbornika grafično ravno tako nespametno razglašen za avtorja tekstov, o katerih smo kakopak natančno poučeni, da izvirajo iz drugih peres.

Nobenega dvoma ne more biti, da gre pri tiskovnem opremljanju akademjske korespondenčne zbirke za ustaljeno obliko, ki se zelo pomenljivo razlikuje od navad drugih založb. Ta razloček lahko ponazorimo s *Pismi Ivana Cankarja*, saj je v tej izdaji Izidor Cankar določeno in povsem razvidno podpisan kot to, kar je: teh pisem urednik³; v novi, popolnejši objavi iste korespondence v *Zbranih delih slovenskih pesnikov in pisateljev* (1970–1976) pa je urednikovo ime – tokrat gre za Jožeta Mundo – celó umaknjeno z naslovne strani in prestavljeno na zadnji list knjige, kar je pač v skladu z zunanjo podobo celotne zbirke.

Prav v okviru te osrednje edicije izvirne slovenske literature je tudi izšel največji del doslej objavljenega korespondenčnega gradiva pomembnih Slovencev, kajti pisemska zapuščina je tukaj zajeta v izdajo njihovega zbranega dela. Seveda gre pri tej zbirki samo za pisma pesnikov in pisateljev, akademija pa je doslej založila – če izvzamemo dvanajst Vrazovih dopisov – korespondenco tistih piscev, ki niso literarni ustvarjalci v ožjem pomenu besede. Tako sta se založniški dejavnosti obeh hiš – DZS in SAZU – do sedaj smiselno dopolnjevali.

S Franom Govekarjem pa v programu akademjske zbirke prvokrat nastopa ustvarjalec, ki stoji kot prozaist, dramatik in publicist z obema nogama v literaturi. Iz tega razloga bi seveda kazalo njegove spise uvrstiti v *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev*, pa čeprav njegov opus umetniško ne ustreza povsem merilom, po katerih so bili do današnjega dne v to edicijo sprejeti slovenski avtorji. Kajti nihče najbrž ne dvomi o tem, da so potrebne tudi znanstvene izdaje literarnih tekstov manjših pisateljev, ki so lahko zanimivi v kakem drugem pogledu, tako da uvrstitev Govekarjevih del v to zbirko ne samo da ne bi bila v nasprotju z njeno temeljno zasnovo, ampak bi se z njo celo skladala, saj nas na to končen koncept opozarja tudi njen prikupno odprti, široki in vrednostno neopredeljeni naslov.

Vendar Govekarjeva pisemska zapuščina ne izhaja v okviru nove, zgodovinsko-kritične izdaje

¹ Dušan Moravec: *Pisma Frana Govekarja*. Prva knjiga. (Korespondence pomembnih Slovencev. 5.1.) Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1978 [= PFG 1]

² France Kidrič: *Korespondenca Janeza Nepomuka Primca*. 1808–1813. (Korespondence pomembnih Slovencev. 1.) Ljubljana: Znanstveno društvo, 1934. – Gre torej za prvo knjigo tiste zbirke, ki jo je z istim imenom, vendar z novim štetjem zvezkov nadaljevala kasneje ustanovljena Akademija znanosti in umetnosti.

³ *Pisma Ivana Cankarja*. Uredil Izidor Cankar. Ljubljana: DZS, 1948.